

HVA mener

Ansvarlig redaktør: Rolv A. Årmdal
 Nyhetsredaktør: Guttorm Tysnes
 Produksjons- og utviklingsleder: Liv Nerdrum

Frigjøring og nazisme

10/4-95

ERIK BYE, som selv som pur ungdom med våpen i hånd deltok i kampen mot nazistene under krigen i Norge, sier i et tankevekkende intervju med Aftenposten lørdag at han gruer seg til frigjøringsjubileet i vår. Hans hovedbekymring er at vi kan komme i den situasjon at jubileet ikke peker framover på en måte som gjør inntrykk på dagens ungdom. Dersom det ikke skjer, får heller 50-årsminnet for frigjøringen bli en privatsak for den enkelte, mener Bye.

Kampen mot nazismen er en vedvarende kamp som må vinnes hver dag. Frigjøringsjubileet 8. mai må derfor også ha dimensjoner i seg utover å feire at Norge ble fritt.

Slik vi forstår Bye, er han mest opptatt av at jubileet ikke må bli en tilbakeskuende sak. Jubileet må brukes i den vedvarende kampen mot nazismen slik at det som skjedde ikke kan skje igjen. Problemet er at det er skjedd og at nazismen og beslektede holdninger er på fremmarsj. «I alle europeiske land vokser nazismen fram igjen i ungdomsmiljøer. Skal da vår egen ungdom sitte og se på at vi krangler om den gamle krigen, samtidig som vi feirer noe vi kaller friheten? Hvilken frihet? Er det ikke en fortsatt motstandskamp vi må mane til? Frihet er ingenting, hvis den ikke kan vinnes hver dag!», sier Erik Bye.

Vi tror Erik Bye er inne på noe helt vesentlig. Vi kan forstå at mennesker som kjempet og led i kampen mot nazismen under krigen har vanskelig for å glemme og tilgi – og at man krangler om den «gamle» krigen. Etterkrigsgenerasjonen kan heller ikke forlange det. Men vi kan ikke stoppe opp ved 8. mai 1945. For selv om krigen ble vunnet, vant man ikke kampen mot nazismen. Den lever ennå. Derfor må frigjøringsjubileet, som er viktig for å feire at Norge igjen ble fritt, ha dimensjoner i seg som peker utover 1945. Som Bye sier; kampen mot nazismen endte ikke 8. mai 1945.

Kampen mot nazismen er en vedvarende kamp som må vinnes hver dag. Vi har sett at hatet og barbariet har blomstret opp på ny og på ny. Utviklingen i det tidligere Jugoslavia har vist hvor tynt fernisset av toleranse for annerledes tenkende og andre folkegrupper er når maktsyke politikere kynisk bruker nasjonalismen til å spille folkegrupper opp mot hverandre, og vi har sett hvilke ufattelige lidelser det kan utløse. Det er en uhyggelig påminnelse om at Erik Bye har rett.